

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 9C/191/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6116215781
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 06. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Jánošová
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2018:6116215781.4

Uznesenie

Okresný súd Banská Bystrica v právnej veci žalobcu Q. H., F.. XX. XX. XXXX, Q. T. Č.J. XXX/XX, XXX XX A. U., zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Varinským, SNP 13, 974 01 Banská Bystrica, proti žalovanému Ústavu na výkon trestu odňatia slobody, Sládkovičova 80, 974 05 Banská Bystrica, IČO: 00738328, o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10 000,-- Eur, takto

rozhodol:

Súd konanie vo veci **z a s t a v u j e**.

Žalovaný **m á** nárok voči žalobcovi na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou došlou tunajšiemu súdu dňa 24. 08. 2016 domáhal voči žalovanému zaplatať 10 000,-- Eur v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka ako náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej vydaným rozhodnutím žalovaného o uložení disciplinárneho trestu zo dňa 02. 04. 2012.

2. Žalovaný žiadal návrh zamietnuť.

3. Súd vykonal dokazovanie žalovaným návrhom, vyjadrením žalovaného, výsluchom účastníkov, ich zástupcov, rozsudkom Krajského súdu Banská Bystrica v konaní 23S/85/2012, NS SR 3Sžo 99/2014, rozsudkom Krajského súdu v Trnave v konaní 3Tos/154/2016, Okresného súdu Trnava v konaní 5Pp/86/2016 a zistil tento skutkový stav:

4. Podľa tvrdenia žalobcu žalovaný vydal rozhodnutie č. ÚVTOS-10-166/21-2012 dňa 02. 04. 2012, ktorým mu uložil ako odsúdenému disciplinárny trest „Pokarhanie.“ Toto rozhodnutie bolo potvrdené aj druhostupňovým orgánom. Krajský súd v Banskej Bystrici zrušil tieto rozhodnutia rozsudkom v konaní 23S/85/2012 dňa 17. 09. 2014. Najvyšší súd SR v konaní 3Sžo/99/2014 dňa 06. 10. 2015 potvrdil rozhodnutie krajského súdu dňa 17. 09. 2014.

5. Žalobca uviedol, že konaním žalovaného bol poškodený na svojich občianskych právach ako právach odsúdeného tým, že po celú dobu konania, t. j. od roku 2012 do roku 2016, sa na neho hľadelo ako na trestaného odsúdeného. Nebyť disciplinárneho trestu, by už dňa 01. 08. 2012 požiadal o zahladenie všetkých uložených disciplinárnych trestov v zmysle § 61 ods. 1 zákona 475/2005 Z. z. a dosiahol tak ich zahladenie. Keďže plnil program zaobchádzania, bol by navrhnutý na preradenie do diferenciačnej skupiny B, čomu by musela zoraďovacia komisia vyhovieť v zmysle vyhlášky č. 368/2008 Z. z. Keďže bol zaradený do diferenčnej skupiny C, nemohol sa zúčastňovať na aktivitách podľa plánu kultúrno-osvetovej činnosti, musel byť zatvorený 23 hodín v cele, nemohol byť pracovne zaradený, mal obmedzený počet volaní a návštevy sa realizovali bez priameho styku. Sledovanie televízneho programu bolo možné iba do večierky. Najhlavnejší rozdiel medzi týmito skupinami bol však v tom, že ako odsúdený v skupine C nemohol byť kladne hodnotený na podmiennečne prepustenie a v prípade opätovného disciplinárneho previnenia sa na neho hľadí ako na problémového odsúdeného pri hodnotení sociálneho rizika zlyhania. V dôsledku uvedeného rozhodnutia sa dostal do súdnych sporov na Okresnom súde

Trnava. Musel znášať zlé zaobchádzanie, fyzický a psychický teror. Z tohto hľadiska je požadovaná suma len smiešnou sumou, ktorá nemôže nahradiť vzniknutú ujmu, ktorú musel znášať. Tento trest mu bol uložený doslovne z pomsty a účelovo. V zaradení do diferenciálnej skupiny B mienil študovať na strednej škole. Už v minulosti boli dve disciplinárne previnenia zrušené alebo zastavené. Morálna satisfakcia by v danom prípade bola skôr výsmechom.

6. Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť. Uviedol, že rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici nadobudlo právoplatnosť a teda aj záväznosť dňom 07. 12. 2015. Tento deň možno považovať za deň ukončenia konania o disciplinárnom treste pre žalobcu. Do tej doby potom žalovaný nemohol poškodzovať občianske práva žalobcu. Poukázal na odôvodnenie rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 4Cdo/15/2003, podľa ktorého pre posúdenie miery zásahu pre účely hodnotenia zníženia dôstojnosti alebo vážnosti osoby v spoločnosti je treba vychádzať z reakcie v rodinnom, pracovnom, či inom prostredí fyzickej osoby v súvislosti s posúdením dôvodnosti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.

7. Základnými predpokladmi pre priznanie nároku z titulu § 13 ods. 2 O. z. sú:

1. neoprávnený zásah do chráneného osobnostného práva, ktorý je objektívne spôsobilý porušiť, či ohroziť osobnosť fyzickej osoby,
2. ujma na osobnosti fyzickej osoby spočívajúca v znížení dôstojnosti alebo jeho vážnosti v značnej miere,
3. príčinná súvislosť medzi 1. a 2.

Žalobca neunesol dôkazné bremeno ohľadom preukázania predpokladov na priznanie nároku v zmysle citovaného zákonného ustanovenia.

V priebehu výkonu trestu bol žalovaný trestaný už dňa 23. 03. 2010, 11. 07. 2011 pokarhaním, 13. 07. 2011 umiestnením do uzavretého oddielu v mimopracovnom čase, ktoré tresty boli zahladené až v priebehu roku 2014. Po vydaní pokarhania zo dňa 02. 04. 2012 bol uložený disciplinárny trest dňa 05. 06. 2013, 15. 07. 2013, 05. 12. 2014, zahladené v priebehu roku 2016. Aj bez predmetného trestu sa neho potom hľadalo ako na trestaného odsúdeného. Žalobca neplnil program zaobchádzania ako podmienku pre preradenie do diferenciálnej skupiny B.

Rozhodným obdobím pre posúdenie zahladienia je doba od 01. 08. 2011 do 01. 08. 2012. Ani v tomto období neplnil program zaobchádzania. Nie je povinnosť ani po splnení tohto programu preradiť väzňa do diferenciálnej skupiny B. Do tejto skupiny bol pôvodne žalobca po nástupe do výkonu trestu odňatia slobody zaradený a len v dôsledku neplnenia programu zaobchádzania a opakovaného disciplinárneho previnenia bol dňa 26. 07. 2011 zaradený do diferenciálnej skupiny C. Za následok disciplinárneho rozhodnutia, ktoré vydal žalovaný, považoval žalobca aj následky disciplinárnych trestov udelených iným subjektom - ÚVV Leopoldov.

Poukázal na tú skutočnosť, že požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy nie je primeraná s poukazom na nález ÚS SR II.ÚS 18. Samotná žaloba je neurčitá, zmätočná, nepodložená a nedôvodná.

8. Predmetom sporu bol nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

9. Podľa § 161 ods. 1 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky"). (2) Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

10. Medzi nedostatky procesných podmienok, ktoré sú neodstrániteľné, patrí nedostatok procesnej subjektivity, pokiaľ táto vada existuje už od momentu začatia konania.

11. Podľa § 61 CSP, procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

12. Podľa § 67 CSP, každý môže pred súdom samostatne konať v rozsahu, v akom má spôsobilosť na právne úkony.

13. V zmysle § 3 ods. 3 prílohy rozkazu č. 631/2015, ktorým sa vydáva vzorový organizačný poriadok ústavov, je ústav (žalovaný) rozpočtovou organizáciou a v oblasti rozpočtovania, financovania a práva hospodárenia so zvereným majetkom štátu má právnu subjektivitu.

14. V súvislosti s citovaným ustanovením § 61 a § 67 CSP ústav na výkon trestu odňatia slobody nemá neobmedzenú právnu subjektivitu. To znamená, že spôsobilosť ústavu byť stranou v konaní a vystupovať samostatne je určovaná len určitými druhmi konaní (resp. sporov), a to konkrétne len konaniami v oblasti rozpočtovania, financovania a práva hospodárenia. Žalobca sa voči žalovanému domáhal takého nároku, ktorý nespadá ani pod jedno z týchto konaní.

15. Podľa § 62 CSP, ak strana nemá procesnú subjektivitu, súd konanie zastaví.

16. Na základe uvedenej skutočnosti (t. j. nedostatku procesnej subjektivity a procesnej spôsobilosti žalovaného) súd konanie zastavil z dôvodu, že ide o neodstrániteľný nedostatok podmienok konania (porovnaj tiež rozhodnutie tunajšieho súdu v konaní 9C/1/2018, 9C/6/2018, 9C/50/2017, 19C/31/2017).

17. Ďalšou z neodstrániteľných nedostatkov procesných podmienok konania je nedostatok súdnej právomoci.

18. Civilný sporový poriadok vymedzuje právomoc súdov v § 3, z ktorého vyplýva, že sudy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci.

Takto ohraničený súbor sa týka vzťahov súkromného práva, ktoré sa spravujú princípmi právnej rovnosti a vôľovej autonómie účastníkov. Veci zaradené do tohto súboru prejednávajú a rozhodujú prevažne sudy; len výnimočne, ak to ustanovuje zákon, prejednávajú ich a rozhodujú o nich iné orgány. Nad rámec vymedzený uvedeným súborom vzťahov sudy podľa § 4 CSP v občianskom súdnom konaní prejednávajú a rozhodujú aj iné veci, ktoré sa už na rozdiel od predchádzajúcich nezakladajú priamo na práve súkromnom, tieto však vždy len vtedy, ak to ustanovuje zákon.

19. Právomoc súdu predstavuje súhrn oprávnení a povinností decízneho charakteru, ktorým sudy disponujú pri prejednaní a rozhodovaní veci. Ak by určitá vec nespádala do právomoci súdov, jedná sa takisto o neodstrániteľnú vadu konania nevyhnutne vedúcu k uzneseniu o zastavení konania v zmysle ustanovenia § 9 CSP.

20. Pre vyriešenie otázky, či vec patrí do právomoci súdu, je nevyhnutné zistiť, z ktorého právneho vzťahu žalobca vyvodzuje žalobou uplatnený nárok (predmet súdneho konania), tento vzťah dôsledne analyzovať a následne po právnej stránke správne vyhodnotiť a posúdiť. Pre analýzu právneho vzťahu účastníkov a posúdenie jeho povahy z hľadiska právomoci súdu na prejednanie a rozhodnutie o nároku, ktorý žalobca vyvodzuje z tohto právneho vzťahu, je rozhodujúce obsahové hľadisko, teda akú majú povahu práva a povinnosti účastníkov tvoriace obsah tohto právneho vzťahu. Len uvedené kritérium je určujúce pre posúdenie, či žalobou uplatnený nárok je vyvodzovaný z takého právneho vzťahu, ktorý možno podriaďiť pod niektorý z právnych vzťahov vymenovaných v § 3 CSP.

21. Svojho nároku sa žalobca domáhal z titulu rozhodnutia žalovaného o uložení disciplinárneho opatrenia, ktoré mu bolo uložené v zmysle zákona č. 475/2005 Z. z., ktorá právna úprava patrí do úpravy verejného práva. Žalobca sa preskúmania rozhodnutia žalovaného domáhal v správnom konaní a o jeho žalobe rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici v konaní 23S/85/2012. Nejednalo sa o rozhodnutie o právach vyplývajúcich zo súkromnoprávnej sféry.

Žalobca sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu porušenia jeho osobnostných práv v zmysle § 13 ods. 2 O. z. Aj keby nedošlo k zastaveniu konania z dôvodu nedostatku spôsobilosti žalovaného, žalobe by všeobecný súd nemohol vyhovieť, keďže na daný vzťah nie je možné aplikovať toto zákonné ustanovenie, keďže sa nejedná o nárok vyplývajúci zo súkromnoprávnej sféry .

22. Z uvedených dôvodov súd konanie vo veci zastavil.

23. Pokiaľ žalobca poukazuje na tú skutočnosť, že konaním žalovaného mal byť poškodený na svojich občianskych právach, Ústavný súd je tým nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti a rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy. V takomto konaní môže ústavný súd rozhodnúť aj o finančnom zadošťačení (porovnaj tiež ustanovenie § 36 ods. 1 zákona 475/2005 Z. z.).

24. O náhrade trov konania bolo rozhodnuté podľa § 256 ods. 1 CSP z dôvodu, že zastavenie konania procesne zaviniť žalobca.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. a) a § 362 ods. 1 CSP), a to písomne vo vyhotovení dvojmo na Okresný súd Banská Bystrica, inak súd zhotoví kópie na trovy odvolateľa (§ 125 ods. 3 CSP). Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody podľa § 365 CSP) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).